

SVĚT, KTERÝ CHCEME

Budoucnost pro všechny



CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

PRŮVODCE PRO DĚTI



S využitím předlohy *The World We Want. A Future For All*. Publikaci vydala organizace Global Movement for Children of Latin America and Caribbean (MMI-LAC) v roce 2014.

Vydalo
Informační centrum OSN v Praze

ve spolupráci s
Národní sítí Global Compact Česká republika
Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy
Člověk v tísni, o.p.s.

Tato publikace vyšla díky finanční podpoře Ministerstva životního prostředí České republiky

Informační centrum OSN v Praze, 2015
Ilustrace: ©ELYX by YAK (poskytlo Regionální informační centrum OSN v Bruselu)

ISBN 978-80-86348-36-0

Milí žáci a studenti,

předkládáme vám malého průvodce, který vám přiblíží plán rozvoje světa na nejbližších patnáct let – tzv. Agendu 2030. Najdete v něm stručné shrnutí toho, na čem by se mělo ve světě pracovat a čeho dosáhnout, aby se všem lidem žilo spokojeně.

V předchozích letech usilovaly státy OSN v tomto směru především o odstraňování chudoby ve světě, zastavení šíření smrtelných nemocí, podporu rovnosti žen a mužů nebo o zajištění základního vzdělání pro všechny děti. Mnohé z celkem osmi klíčových cílů stanovených do roku 2015 (tzv. Rozvojových cílů tisíciletí) se podařilo naplnit, u některých výsledky nebyly zcela uspokojivé a je nutné pokračovat.

V září 2015 se státy OSN dohodly na nových cílech, s jejichž pomocí bychom měli v udržitelnosti života na Zemi společně pokračovat. Říká se jim Cíle udržitelného rozvoje a běžně se označují zkratkou SDGs, která vychází z anglického termínu *Sustainable Development Goals*. Zkratku budeme používat i v této publikaci. SDGs jsou společným plánem, jak zlepšit podmínky a kvalitu života pro všechny lidi na světě. Na přípravě SDGs nepracovaly jen jednotlivé státy OSN, ale také lidé z občanských iniciativ, podnikatelského sektoru a mnoho odborníků ze všech kontinentů.

Pojďme se teď společně nad otázkami globálního rozvoje zamyslet. Mnohé z SDGs se vás mohou a budou osobně týkat, i když jsou některé z nich v Česku a Evropské unii už vyřešeny. Cíle SDGs totiž tvoří celek a řada z nich se týká největších světových problémů. Pokud najdeme řešení, svět se stane lepším a bezpečnějším místem k životu pro všechny své obyvatele.

Zamyslete se i vy, co je pro člověka důležité, aby se mu dobře žilo a diskutujte společně, jak lze potřeby směřující ke kvalitnímu životu zajistit na všech místech planety. Zlepšení životních podmínek je naším společným zájmem. Nepřízeň osudu totiž může dopadnout na každého z nás.

Doufáme, že vás téma zaujme!



CO BYCHOM SI MĚLI VYJASNIT NA ZAČÁTEK?

Organizace spojených národů (OSN): Vznikla v roce 1945 a je největší mezinárodní organizací, jejímiž členy jsou téměř všechny státy světa. Má za úkol udržovat ve světě mír a bezpečnost, pomáhat řešit problémy, které se dotýkají nás všech, prosazovat respekt k lidským právům všech lidí (včetně dětí a mladých lidí) a poskytovat státům podporu ke spolupráci ve všech oblastech.

Summit tisíciletí: V roce 2000 zástupci 189 členských států OSN (dnes má OSN již 193 členských států) na Summitu tisíciletí v New Yorku společně přijali Deklaraci tisíciletí. Ta se stala základem celosvětové spolupráce v boji proti chudobě. Na summitu byly také odsouhlaseny cíle rozvoje na období 2000–2015, tzv. Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs, Millennium Development Goals).

MDGs: Soubor osmi Rozvojových cílů tisíciletí, které státy stanovily do roku 2015 pro odstraňování chudoby ve světě, zastavení šíření některých nemocí (například AIDS, malárie, tuberkulózy), podporu rovnosti žen a mužů nebo například na zajištění základního vzdělání pro všechny děti. Státy podávaly OSN průběžné zprávy o naplňování stanovených cílů. OSN podle toho vypracovávala globální výroční zprávy o MDGs.

MDGs česky: www.osn.cz

Agenda 2030 (SDGs): Program globálního rozvoje, který vychází ze zkušeností a výsledků agendy Rozvojových cílů tisíciletí. I když jsme v celém světě dosáhli velkého pokroku, ještě stále to není dost a je třeba hodně pracovat na zlepšení životních podmínek všech lidí. Příliš mnoho lidí totiž pořád přežívá v chudobě a nedůstojných podmínkách.

SDGs česky: www.osn.cz



CO JSOU CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE (SDGs)?

„Hlavním smyslem Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) je, aby všichni lidé na zemi mohli žít důstojný život bez chudoby, hladu a nerovnosti, a mohli plně rozvinout svůj potenciál. Každého z nás SDGs zavazují, abychom byli zodpovědnými obyvateli planety, kteří berou ohled na lidi i ekosystémy a podporují opatření v oblasti klimatických změn, na nichž závisí životy nás všech. Jsme první generací, která může odstranit extrémní chudobu na Zemi a zároveň poslední generací, která může zabránit nejhorším dopadům globálního oteplování, než bude příliš pozdě. SDGs jsou výsledkem dohody států, která je pro svět významným krokem k jejich dosažení. Nyní musíme kurz udržet a nepolevit.“ Takto výstižně charakterizuje SDGs šéf Organizace spojených národů Pan Ki-mun. Ovšem abychom SDGs naplnili, musí svým dílem přispět nejen jednotlivé vlády států OSN, ale prakticky my všichni.

JAK BYLY SDGs VYBRÁNY?

V rámci OSN vznikla pracovní skupina složená z představitelů jednotlivých států. Během jednoho roku se zástupci států sešli celkem třináctkrát

a debatovali společně s odborníky na vzdělávání, zdravotní péči, ekonomický rozvoj a další dílčí oblasti o největších problémech, které trápí lidi na různých místech naší planety a které brání ve zlepšování kvality života nás všech. Z těchto debat vzešly cíle zaměřené na různá témata. Týkají se například toho, jak co nejrychleji odstranit extrémní chudobu a hlad, zajistit dodržování základních lidských práv, bezpečné soužití, rovnost příležitostí pro ženy i muže, nebo jak účinně chránit životní prostředí.

Výsledkem společných setkání byl návrh 17 hlavních cílů a 169 dílčích cílů SDGs. Ten byl 25. září 2015 závazně přijat na summitu států v sídle OSN v New Yorku. Tím ale celý příběh SDGs nekončí. Naopak, nyní je nutné uvést stanovené cíle do praxe. Právě proto je tolik důležité, aby lidé z celého světa o těchto cílech věděli, porozuměli jim a zapojili se do jejich naplňování.

2000–2015

Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs)

2016–2030

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)



CO JE UDRŽITELNÝ ROZVOJ? A PROČ JE TAK DŮLEŽITÝ?

Udržitelným rozvojem se rozumí, že se zlepšují životní podmínky lidí v současnosti tak, aby to nebylo na úkor budoucích generací.

Rozvoj není udržitelný, pokud všechny zdroje spotřebujeme teď a pro další generace nic nezůstane. Udržitelný rozvoj znamená spolupracovat, více myslet na druhé a vážit si životního prostředí.

Chceme-li se vydat cestou udržitelnosti, musíme se společně snažit o zásadní změny, díky nimž budou vztahy ve společnosti spravedlivější a rovnoprávnější. To bude záležet nejen na politicích, ale i na nás samotných. Pomůže například, když budeme otevřeně říkat své názory na svět kolem nás (ať už na úrovni naší třídy, školy, města, nebo se vyjadřovat k záležitostem, které se týkají našeho státu, EU i celého světa) a zapojíme se do debaty o tom, jak chceme žít my i ti, kteří přijdou po nás.

V JAKÉM SVĚTĚ CHCEME ŽÍT?

Je důležité, co si o tom myslí děti!



PŘÍBĚH JANY

Ve škole mám kamarádku Janu, která je velmi opatrná na své věci. Ví totiž, kolik peněz za ně její rodiče dali. Janin tatínek hospodaří na rodinné farmě. Nepoužívá umělá hnojiva, protože nechce poškozovat půdu. Je si vědom, že když bude s půdou špatně zacházet, jednoduše se na ní nic neurodí. Janina maminka vyrábí výborné sýry a prodává je za rozumné ceny. Nejsou boháči, ale vydělávají dost na to, aby jim nic nechybělo. Jana nemyslí na to, jaký nový model telefonu si chce koupit. Raději přemýšlí o své budoucnosti a o tom, co by ráda studovala. Zatím se ale ještě nerozhodla mezi zemědělstvím a povoláním učitelky.

MOMENT ...

Než budeme pokračovat, užijte si trochu zábavy s osmisměrkou. Procvičte si znalost angličtiny a porozumění důležitým termínům.

- Child
- Goals
- Equity
- Policies
- Gender
- Poverty
- Participate
- Human Rights
- State

P O V E R T Y A E F G I
O C R K G J G E N D E R
L S H L O H I Q B C D H
I Q T I A G H U M A N J
C A Z M L F R I G T H S
I P U Ň S D E T X O K L
E V O Y G H D Y W M P Q
S P A R T I C I P A T E
W B C Z B Y X S V A S Z
D E X A E T A T S F T S

DÍTĚ (CHILD): Podle Úmluvy o právech dítěte je dítětem každá osoba ve věku do 18 let.

CÍLE (GOALS): Výsledky, jichž chceme svou prací docílit. Pro jejich úspěšné dosažení si stanovujeme postupné kroky (tzv. dílčí cíle).

ROVNOST (EQUITY): Je důležité, aby svět byl rozvinutější, bezpečnější a spravedlivější. Rovností se rozumí respekt k odlišnosti – díky němu mohou mít všichni stejnou šanci, že jejich práva budou naplňována.

POLITIKY (POLICIES): Aktivity států při řešení problémů a prosazování zájmů obyvatel.

GENDER (GENDER): To, co určuje, jak sami sebe vnímáme jakožto muže či ženy s vlastní jedinečnou osobností a přirozeností.

CHUDOBA (POVERTY): Životní podmínky, při nichž nejsou uspokojeny základní potřeby člověka – nedostatek jídla, nedostupnost zdravotní péče a vzdělávání.

ÚČASTNIT SE (PARTICIPATE): Máme právo být slyšeni a podílet se tak na rozhodování. Účastnit se znamená udělat něco právě teď a tady.

LIDSKÁ PRÁVA (HUMAN RIGHTS): Soubor práv, která náleží každé lidské bytosti. Jsou odvozena od dvou základních hodnot: rovnosti a lidské důstojnosti.

STÁT (STATE): Způsob, jímž je organizována a spravována země. Je vymezen územím, obyvatelstvem, vládou a právním řádem.

CÍL 1 KONEC CHUDOBY

Jaká je současná situace?

- Počet lidí žijících v extrémní chudobě (za méně než 1,25 USD na den) se v roce 1990 celosvětově snížil z 1,9 miliardy o více než polovinu. Celkový počet ale stále přesahuje 836 milionů.
- Nejvíce extrémně chudých lidí žije v jižní Asii a subsaharské Africe.
- Vysoká míra chudoby se často vyskytuje v malých, nestabilních a konflikty zasažených zemích.
- Každé čtvrté dítě mladší pěti let nedosahuje kvůli chudobě (s níž často souvisí nedostatečná nebo málo výživná strava) výšky odpovídající jeho věku.

Co navrhují SDGs?

- Do roku 2030 odstranit extrémní chudobu všude na světě.
- Zajistit, aby byl každý člověk chráněn například před nezaměstnaností a měl přístup k sociálním službám, jako je lékařská péče apod. Říká se tomu sociální ochrana a měla by být určena především na podporu těch nejchudších a nejohroženějších lidí.
- Zajistit potřebné finanční a jiné zdroje pro sociální politiku, která pomůže i méně majetným lidem najít práci, vlastnit půdu nebo používat technologie a umožní jim zakládat malé firmy, aby vlastními silami mohli dosáhnout lepšího ekonomického zabezpečení.

Proč je to důležité pro děti? K čemu dalšímu by se mělo přihlédnout, aby byla dětem zaručena jejich práva?

Vymýtit chudobu ve všech jejích formách všude na světě



CÍL 2 KONEC HLADU

Jaká je současná situace?

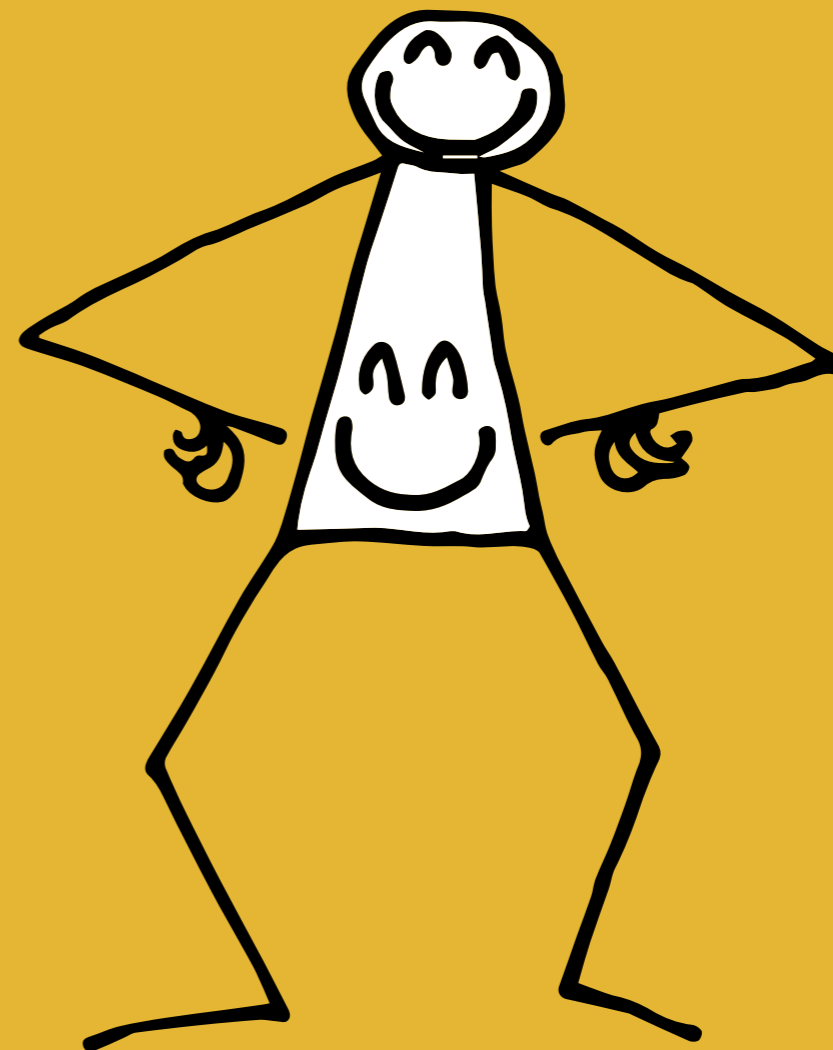
- Počet podvyživených lidí v rozvojových zemích se od roku 1990 snížil téměř o polovinu – z 23,3 % v letech 1990–1992 na 12,9 % (2014–2016). Nicméně každý devátý člověk na světě stále trpí podvýživou (celkem 795 milionů lidí).
- Naprostá většina hladovějících lidí žije v rozvojových zemích, kde podvýživou trpí až 12,9 % populace. V subsaharské Africe je podvyživený každý čtvrtý člověk.
- Špatná výživa způsobuje téměř polovinu úmrtí dětí mladších pěti let. To je 3,1 milionu dětí ročně.

Co navrhují SDGs?

- Odstranit podvýživu pomocí lepších sociálních programů pro děti, matky a starší osoby.
- Zvýšit zemědělskou výrobu a příjmy drobných farmářů. Zároveň by se ale mělo chránit životní prostředí a pečovat o biologickou rozmanitost.
- Předcházet suchu, záplavám a jiným přírodním pohromám.
- Chránit rozmanitost druhů semen, plodin a hospodářských zvířat.

Co ještě bychom měli brát v úvahu, pokud chceme zajistit, aby všichni měli dostatek výživné stravy?

Vymýtit hlad, dosáhnout potravinové bezpečnosti a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství



CÍL 3 ZDRAVÍ A KVALITNÍ ŽIVOT

Jaká je současná situace?

- Každý den umírá o 17 tisíc dětí méně než v roce 1990. Přesto ale více než 6 milionů dětí ročně umírá před svými pátými narozeninami.
- Od roku 2000 zabránilo očkování proti spalničkám téměř 15,6 milionu úmrtí.
- Navzdory globálnímu zlepšení zůstává úmrtnost dětí v jižní Asii a subsaharské Africe vysoká. Čtyři z pěti úmrtí dětí do pěti let se týkají těchto regionů.
- Počet lidí nově infikovaných virem HIV byl v roce 2013 přibližně 2,1 milionu (z toho 240 tisíc dětí), což je o 38 % méně než v roce 2001.

Co navrhují SDGs?

- Snížit počet matek, které zemřou při porodu.
- Předcházet úmrtím novorozenců a dětí mladších pěti let.
- Vymýtit epidemie nemocí, jako jsou například AIDS, žloutenka nebo nemoci přenášené vodou.
- Šířit zdravotní osvětu, mimo jiné také informace o škodlivosti drog a alkoholu, i o otázkách duševního zdraví.
- Zajistit všem kvalitní lékařskou péči a cenově dostupné léky a vakcíny.

Co všechno musíme brát v potaz, pokud chceme být zdraví?

Zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku



CÍL 4 KVALITNÍ VZDĚLÁNÍ

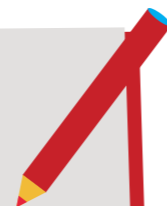
Jaká je současná situace?

- Zápis do základních škol v rozvojových zemích dosáhl v současné době 91 %. Bez vzdělání ale stále zůstává 57 milionů dětí.
- Více než polovina dětí, které nechodí do školy, žije v subsaharské Africe.
- Svět dosáhl rovnosti v základním vzdělávání mezi chlapci a dívkami. Ale jen v málo zemích se to podařilo na všech úrovních vzdělání.

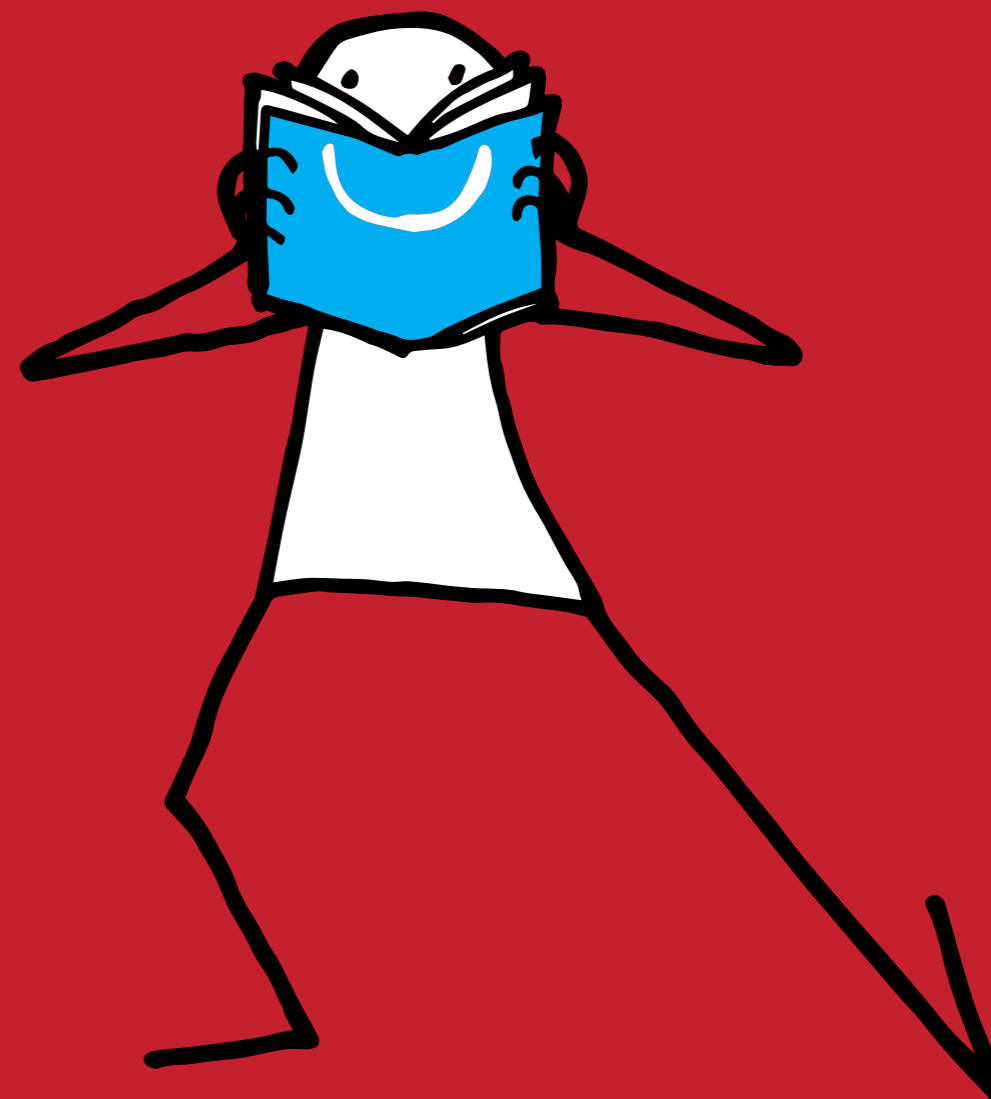
Co navrhují SDGs?

- Zajistit vzdělání všem dětem bez rozdílu.
- Nabízet více možností technického a odborného vzdělávání mladým lidem i dospělým, aby měli šanci na lepší zaměstnání.
- Zlepšit prostředí škol tak, aby bylo pro všechny bezpečné a podnětné.
- Zlepšit vzdělávání učitelů.
- Podporovat vzdělávání pro udržitelný rozvoj.

Co myslíte, že je potřeba k tomu, aby všechny děti dostaly dobré vzdělání?



Zajistit inkluzivní a spravedlivé kvalitní vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny



CÍL 5 ROVNOST MUŽŮ A ŽEN

Jaká je současná situace?

- V jižní Asii bylo v roce 1990 zapsáno do základní školy pouze 74 dívek na 100 chlapců. V roce 2012 byly počty zapsaných dívek a chlapců vyrovnané.
- Ženy v severní Africe zastávají v nezemědělském sektoru jen každé páté placené pracovní místo.
- Ve 46 zemích světa mají ženy více než 30 % křesel alespoň v jedné z komor národního parlamentu.

Co navrhují SDGs?

- Skoncovat se všemi formami násilí na ženách.
- Odstranit všechny praktiky a tradice, které mohou vést k poškození fyzického a duševního zdraví žen a dívek.
- Zajistit ženám uznání i ocenění za práci v domácnosti.
- Umožnit všem ženám a dívkám zapojení do všech oblastí politického, ekonomického a veřejného života.
- Prosazovat politiky a zákony zajišťující rovnost pohlaví.

Jak se díváte na otázku rovnosti mezi muži a ženami a mezi chlapci a dívkami? Co je podle vás v této věci důležité?

Dosáhnout genderové rovnosti a posílit postavení všech žen a dívek



CÍL 6 PITNÁ VODA, KANALIZACE A HYGIENA

Jaká je současná situace?

- Téměř 800 milionů lidí nemá přístup k vodě. Přibližně 2,5 miliardy lidí nemá přístup k sanitaci (hygienická zařízení jako je kanalizace, toalety nebo latríny).
- Každý den umírá v průměru pět tisíc dětí v důsledku špatné vody nebo sanitace.
- Vodní elektrárny jsou rozšířeným a zároveň důležitým zdrojem obnovitelné energie. Generuje asi 16 % celosvětové produkce elektřiny.
- Přibližně 70 % veškeré dostupné vody se používá na zavlažování.

Co navrhují SDGs?

- Zajistit všem přístup k nezávadné pitné vodě.
- Vytvořit systém kanalizace a vhodného nakládání s odpady.
- Sledovat kvalitu vody a snížit její kontaminaci. Předcházet znečištění vody chemikáliemi a jinými nebezpečnými látkami.
- Zlepšit způsob využívání vody a zvýšit možnost jejího opakovaného využití.

Co ještě je potřeba k tomu, aby všichni měli k dispozici čistou pitnou vodu?



Zajistit dostupnost vody a sanitačních zařízení pro všechny a udržitelné hospodaření s nimi



CÍL 7 DOSTUPNÉ A ČISTÉ ENERGIE

Jaká je současná situace?

- 1,3 miliardy lidí (každý pátý člověk na světě) nemá přístup k elektřině.
- Energetika výrazně přispívá ke klimatické změně. Produkuje asi 60 % celosvětových emisí skleníkových plynů.
- Energie z obnovitelných zdrojů je nevyčerpatelná a čistá. Obnovitelné zdroje v současnosti tvoří 15 % globálního energetického mixu.

Co navrhují SDGs?

- Všem zajistit dostupnost moderních, čistých a bezpečných energií.
- Do roku 2030 podstatně zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů.
- Propagovat úsporné návyky k šetření energiemi.
- Do roku 2030 celosvětově zdvojnásobit energetickou účinnost.

Umíte si představit život bez elektřiny? Jaký zdroj energie bude podle vás nejrozšířenější na konci 21. století a proč?

Zajistit přístup k cenově dostupným, spolehlivým, udržitelným a moderním zdrojům energie pro všechny



CÍL 8 DŮSTOJNÁ PRÁCE A EKONOMICKÝ RŮST

Jaká je současná situace?

- Celosvětově se nezaměstnanost zvýšila ze 170 milionů lidí v roce 2007 na téměř 202 milionů v roce 2012. Z toho je asi 75 milionů mladých.
- Téměř 2,2 miliardy lidí žijí za méně než 2 USD na den, tedy pod hranicí chudoby. Stabilní zaměstnání je hlavním prostředkem k odstranění chudoby.
- V letech 2016–2030 bude potřeba 470 milionů nových pracovních míst.

Co navrhují SDGs?

- Vytvářet příležitosti k získání bezpečné, tvůrčí a motivující práce.
- Respektovat a chránit přírodní zdroje při výdělečných činnostech.
- Nabízet důstojnou práci pro každého: muže i ženy, mladé lidi i lidi s postižením.
- Snížit počet nezaměstnaných mladých lidí a zlepšit zároveň dostupnost vzdělání.
- Skoncovat s dětskou prací.

Co podle vás znamená „důstojná práce“?

**Podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný
hospodářský růst, plnou a produktivní
zaměstnanost a důstojnou práci pro
všechny**



CÍL 9 PRŮMYSL, INOVACE A INFRASTRUKTURA

Jaká je současná situace?

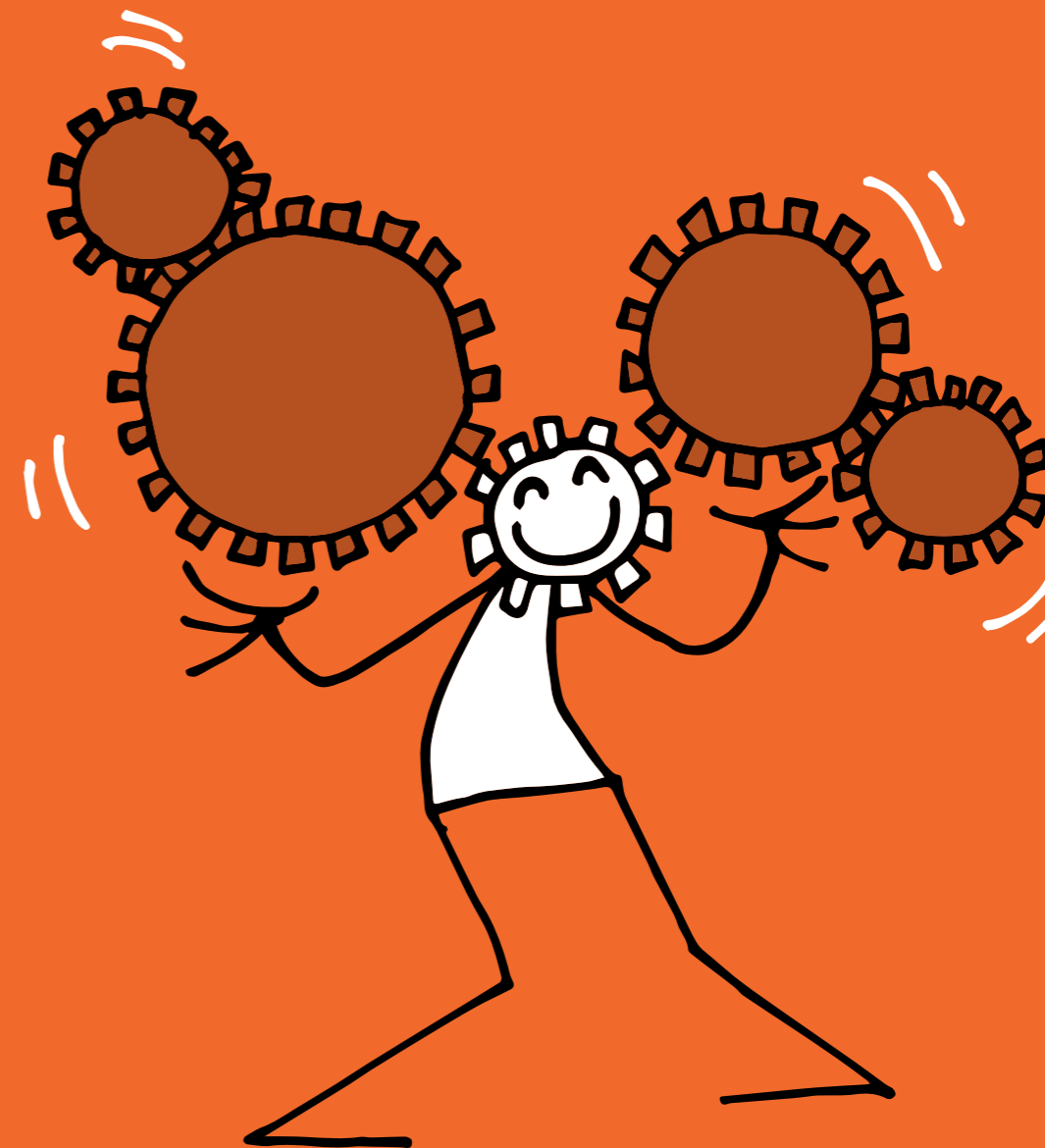
- 2,6 miliardy obyvatel v rozvojovém světě nemá přístup k nepřetržité dodávce elektřiny.
- V mnoha afrických zemích snižuje nedostatečná infrastruktura produktivitu firem asi o 40 %.
- Jedno pracovní místo v průmyslu vytváří 2,2 pracovního místa v jiných odvětvích.
- V rozvojových zemích se průmyslově zpracovává méně než 30 % zemědělské produkce, v rozvinutých zemích je to 98 % produkce.

Co navrhují SDGs?

- Zajistit dostupnost úvěrů pro malé podniky.
- Zajistit, aby podniky dodržovaly postupy nezbytné pro udržitelný rozvoj a nepoškozovaly životní prostředí.
- Zajistit dostatek prostředků na výzkum a vývoj technologií.
- Do roku 2020 zajistit všem přístup k internetu a novým technologiím.

Jakým způsobem mohou nové technologie přispívat k ochraně životního prostředí?

Vybudovat odolnou infrastrukturu, podporovat inkluzivní a udržitelnou industrializaci a inovace



CÍL 10 MÉNĚ NEROVNOSTÍ

Jaká je současná situace?

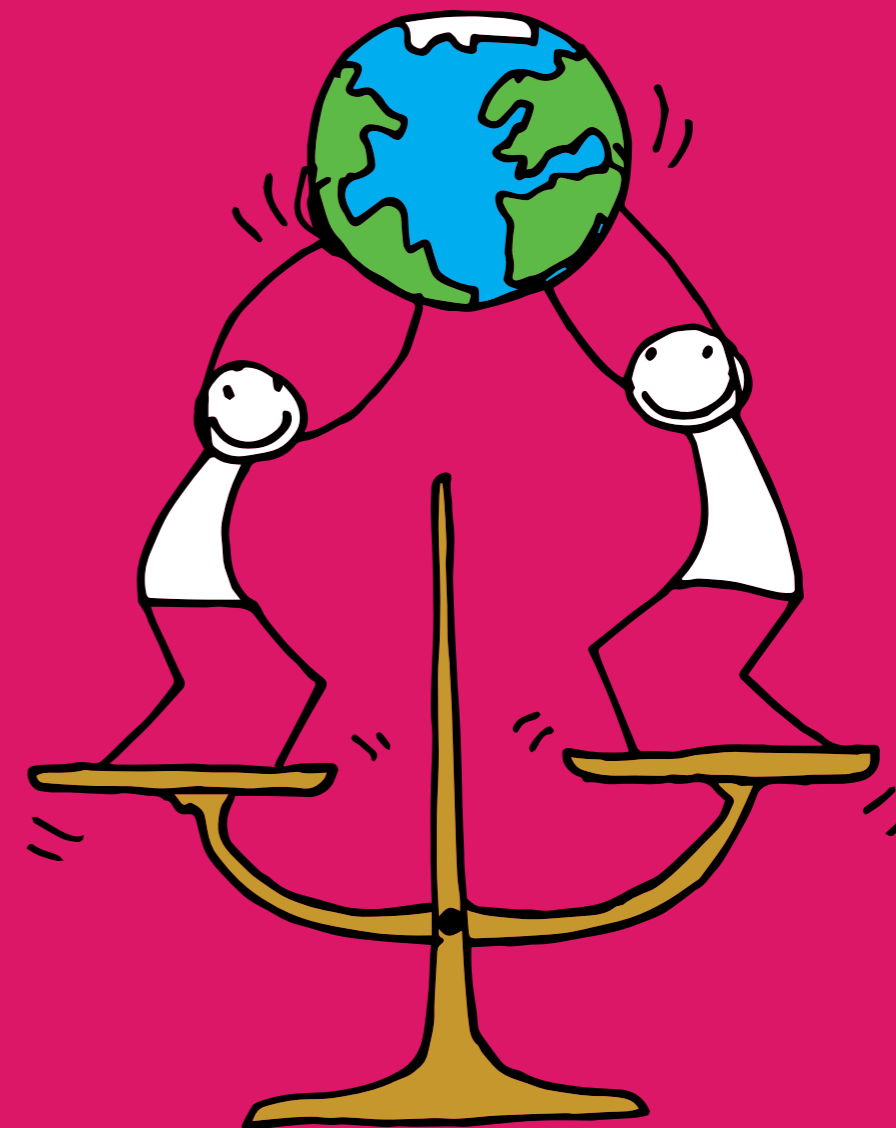
- V období let 1990–2010 vzrostla v rozvojových zemích nerovnost v příjmech v průměru o 11 %.
- U dětí z nejchudších 20 % populace je třikrát vyšší pravděpodobnost, že se nedožijí pěti let, než u dětí z nejbohatší pětiny světové populace.
- Navzdory celkovému poklesu mateřské úmrtnosti ve většině rozvojových zemí je u žen z venkovských oblastí až třikrát větší pravděpodobnost úmrtí při porodu, než u žen z města.

Co navrhují SDGs?

- Poskytnout lidem žijícím v chudobě pomoc, která jim umožní rychle a soustavně se zapojit do ekonomické činnosti.
- Zabezpečit, aby zákony ani praxe nediskriminovaly žádnou skupinu, ale naopak braly ohledy na potřeby všech lidí.
- Zajistit, aby zákony a sociální programy chránily znevýhodněné a ohrožené.

Kdy míváte pocit, že nejste stejní jako ostatní?

Snížit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi



CÍL 11 UDRŽITELNÁ MĚSTA A OBCE

Jaká je současná situace?

- Celá polovina lidstva žije ve městech a tento podíl se nadále zvyšuje. Do roku 2030 bude podíl městské populace téměř 60 %.

- Města pokrývají pouhá 2 % zemského povrchu, ale spotřebovávají 60–80 % veškeré energie a vytvářejí až 75 % emisí skleníkových plynů. Rychlá urbanizace vyvíjí tlak na dodávky pitné vody, kanalizaci, životní prostředí i zdravotní systém. Vysoká koncentrace lidí ve městech ale může vést zároveň k efektivnějšímu využívání zdrojů a energie a také technologickým inovacím, které přispějí ke snížení jejich spotřeby.

Co navrhují SDGs?

- Zajistit všem dostupnost kvalitního a bezpečného bydlení a základních služeb (pošta, hromadná doprava, městská zeleň, atd.).

- Poskytovat bezpečnou organizovanou dopravu, která šetří životní prostředí a vyhovuje i potřebám dětí, žen a znevýhodněných lidí.

- Zapojit obyvatele do diskusí o plánování a zlepšování prostředí měst, v nichž žijí.

- Zajistit kontrolu nakládání s odpadem a kvality ovzduší.

- Připravit obyvatele na zvládání projevů změny klimatu (časté povodně, extrémní sucho atd.).

Co byste ve svém městě nebo obci změnili tak, aby se tam všem lidem lépe žilo?

Vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce



CÍL 12 ODPOVĚDNÁ VÝROBA A SPOTŘEBA

Jaká je současná situace?

- Za rok lidstvo vyplývá nebo jinak znehodnotí 1/3 všech vyrobených potravin, to je asi 1,3 miliardy tun jídla.
- Pokud by lidé na celém světě přešli na energeticky úsporné žárovky, ušetřilo by se až 120 miliard USD (tj. okolo 3 bilionů korun). Ušetřené peníze by přitom z větší části pokryly částku, která je ročně investována do rozvojové pomoci.
- Pokud v roce 2050 dosáhne světová populace očekávaného počtu 9,6 miliardy, budeme potřebovat asi tři planety Země, abychom měli dostatek přírodních zdrojů potřebných k udržení současného životního stylu.

Co navrhují SDGs?

- Zastavit plýtvání potravinami.
- Do roku 2020 zajistit plnění závazků z mezinárodních smluv o nakládání se škodlivými chemikáliemi, o ochraně ovzduší, vody a půdy.
- Do roku 2030 výrazně snížit produkci odpadů.
- Zabezpečit, aby velké firmy při svém provozu jednaly zodpovědně vůči životnímu prostředí.
- Poskytovat lidem informace o přírodních procesech a umožnit jim žít v souladu s přírodou.

*Myslíte si, že snížení plýtvání jídlem ušetří vaši rodinné peníze?
Co ještě se může změnit, pokud snížíme plýtvání potravinami?*

Zajistit udržitelnou spotřebu a výrobu



CÍL 13 KLIMATICKÁ OPATŘENÍ

Jaká je současná situace?

- Emise skleníkových plynů z lidské činnosti mají největší vliv na klimatické změny. Momentálně jsou na nejvyšší úrovni v historii. Globální emise oxidu uhličitého se od roku 1990 zvýšily o téměř 50 %.
- Všechny poslední tři dekády byly jedna po druhé teplejší než všechny předcházející od roku 1850. Období mezi lety 1983–2012 bylo pravděpodobně nejteplejšími 30 lety za posledních 14 století.
- Od roku 1880 do roku 2012 se průměrná globální teplota zvýšila o 0,85°C. Pokud se nic nezmění, zvýší se průměrná světová povrchová teplota ve 21. století pravděpodobně o více než 3°C.
- Existuje mnoho způsobů, jak dosáhnout významného snížení emisí v průběhu několika příštích desetiletí. To je nutné k udržení růstu průměrné globální teploty do 2°C (cíl stanovený vládami států).

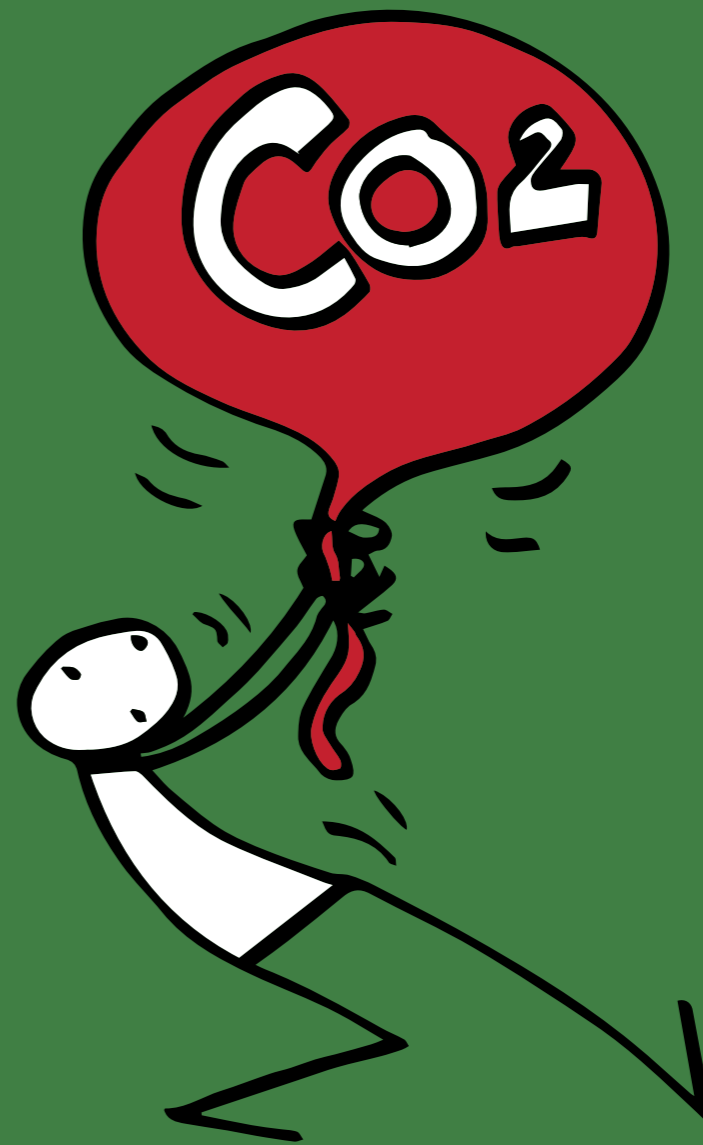
Co navrhují SDGs?

- Zajistit, aby lidé byli dobře připraveni na rizika spojená se změnou klimatu a přírodními katastrofami.
- Věnovat změně klimatu pozornost v jednotlivých programech vlád a zajistit dostatečné zdroje pro boj s jejími příčinami i následky.

Jak si myslíte, že se změna klimatu nejvíce projeví ve světě a jak v Česku?



Přijmout bezodkladná opatření na boj se změnou klimatu a zvládání jejích dopadů



CÍL 14 ŽIVOT VE VODĚ

Jaká je současná situace?

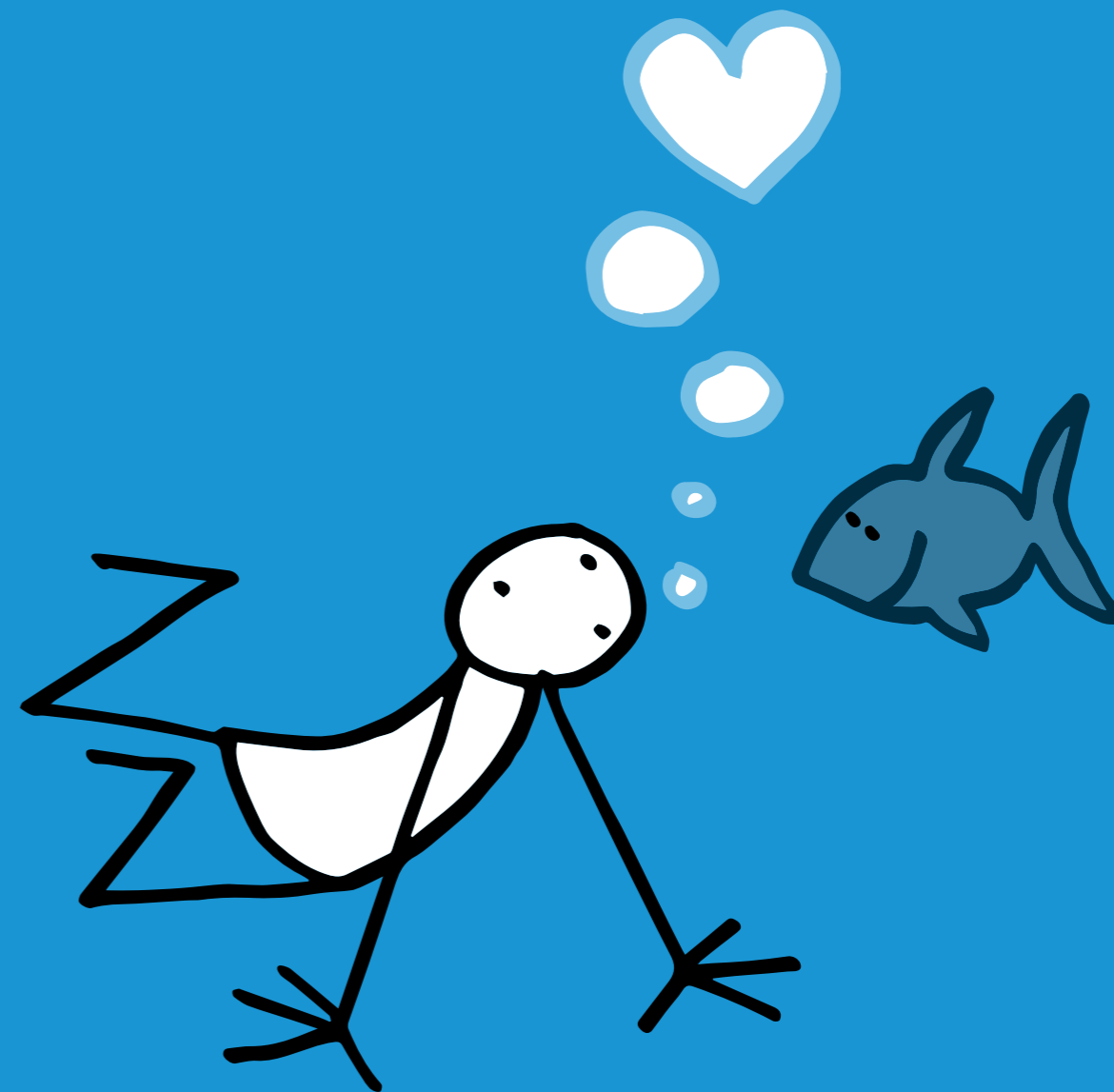
- Oceány pokrývají tři čtvrtiny zemského povrchu, zahrnují 97 % vody na Zemi a z hlediska objemu vytvářejí 99 % životního prostoru na planetě.
- Na světě se loví tolik ryb, že se populace ryb nestačí přirozenou cestou obnovovat.
- Oceány zachycují asi 30 % CO₂ produkovaného lidskou činností, čímž významně tlumí nepříznivé dopady globálního oteplování.
- Až 40 % světových oceánů je významně poznamenáných lidskou činností.

Co navrhují SDGs?

- Snížit do roku 2025 znečištění moří, protože velká část nečistot je důsledkem nezodpovědné lidské činnosti na pevnině.
- Do roku 2020 dosáhnout účinné regulace rybolovu.
- Do roku 2020 minimalizovat a řešit dopady okyselování oceánů.

Je pro vás ochrana moří a oceánů důležitá, přestože Česko nemá moře?

Chránit a udržitelně využívat oceány, moře a mořské zdroje pro zajištění udržitelného rozvoje



CÍL 15 ŽIVOT NA SOUŠI

Jaká je současná situace?

- Každý rok na planetě zmizí 13 milionů hektarů lesů, což odpovídá rozloze Česka a Slovenska dohromady.
- 2,6 miliardy lidí je přímo závislých na zemědělství, ale 52 % zemědělské půdy se postupně znehodnocuje.
- V důsledku sucha a dezertifikace (rozšiřování pouští) mizí každý rok 12 milionů hektarů zemědělské půdy.
- 22 % druhům zvířat hrozí vyhynutí.

Co navrhují SDGs?

- Dodržovat mezinárodní dohody na ochranu a zachování ekosystémů (například pouští nebo dešt-ných pralesů).
- Do roku 2020 snížit odlesňování a naopak vysázet další stromy, aby vyrostly nové lesy.
- Zastavit lov a obchodování s chráněnými druhy a živočichů a podobně regulovat nakládání s chráněnými druhy rostlin.

Zasadili jste už někdy strom? Kde to bylo a jaký druh stromu to byl?

Chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně hospodařit s lesy, potírat rozšiřování pouští, zastavit a následně zvrátit degradaci půdy a zastavit úbytek biodiverzity



CÍL 16 MÍR, SPRAVEDLNOST A SILNÉ INSTITUCE

Jaká je současná situace?

- Podle Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) stoupl počet uprchlíků pod mezinárodní ochranou na rekordních 13 milionů.
- Korupce, úplatkářství, krádeže a daňové úniky připravují rozvojové země ročně asi o 1,26 bilionu USD (tedy okolo 31,5 bilionu korun).
- V zemích zasažených válečným konfliktem je nucena opustit školní docházku asi polovina dětí.

Co navrhují SDGs?

- Skoncovat s násilím ve světě a nepřipustit ztráty na životech, které způsobuje válka.
- Odstranit zneužívání, vykořisťování, obchodování a další formy mučení a násilí na dětech.
- Zaručit každému rovný přístup a spravedlivé zacházení.
- Bojovat proti všem formám zločinu a korupce.
- Zajistit všem volný přístup k informacím.
- Posílit instituce, které chrání proti násilí, terorismu a kriminalitě.

Co si myslíte, že by měly státy dělat, aby se vyhnuly válkám?

Podporovat mírové a inkluzivní společnosti pro udržitelný rozvoj, zajistit všem přístup ke spravedlnosti a vytvořit efektivní, odpovědné a inkluzivní instituce na všech úrovních



CÍL 17 PARTNERSTVÍ KE SPLNĚNÍ CÍLŮ

Jaká je současná situace?

- Oficiální rozvojová pomoc (ODA) činila v roce 2014 asi 135 miliard USD.
- Počet uživatelů internetu v Africe se v posledních čtyřech letech téměř zdvojnásobil.
- Od roku 2015 má asi 95 % světové populace přístup k mobilnímu signálu.

Co navrhují SDGs?

- Do roku 2030 dosáhnout všech stanovených cílů ve všech státech. SDGs by se měly stát součástí národních plánů a každá vláda rozhodne, který z cílů je pro její zemi nejdůležitější.
- Zajistit, aby všechny státy uvolnily na plnění cílů vlastní prostředky. Rozvinuté země by se navíc měly zavázat pomoci těm méně rozvinutým.
- Do roku 2020 zajistit lepší sběr a zpracování statistických dat ve všech státech, aby bylo možné hodnotit jejich pokrok při plnění SDGs.

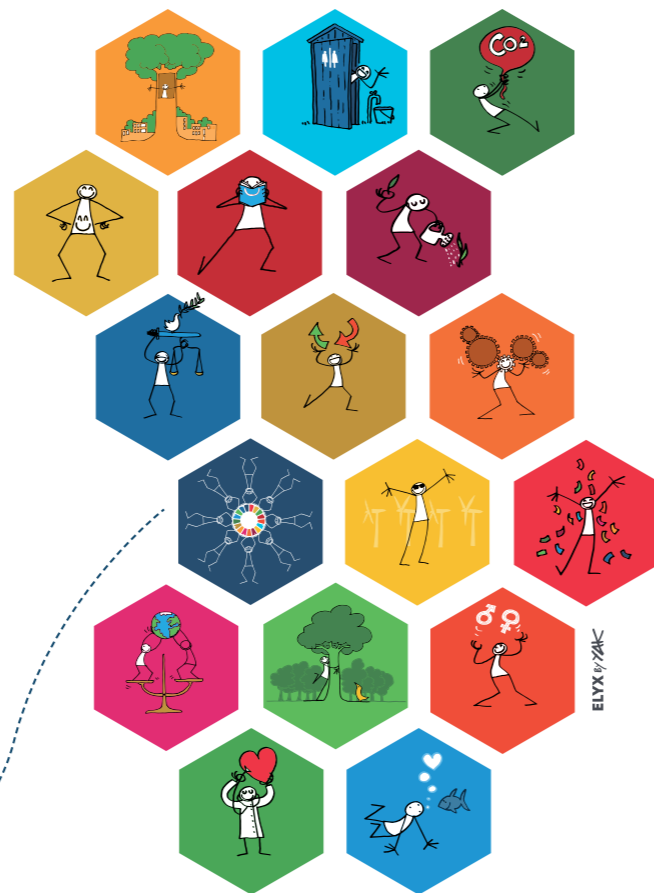
Diskutujte o tom, co se vám podařilo lépe, když jste se na řešení nějakého úkolu spojili, než když jste na problém byli sami.

Oživit globální partnerství pro udržitelný rozvoj a posílit prostředky pro jeho uplatňování



TEĎ UŽ VŠECHNY CÍLE ZNÁTE. SPOJTE KAŽDÝ CÍL S ODPOVÍDAJÍCÍM OBRÁZKEM.

- Cíl 1** KONEC CHUDOBY
- Cíl 2** KONEC HLADU
- Cíl 3** ZDRAVÍ A KVALITNÍ ŽIVOT
- Cíl 4** KVALITNÍ VZDĚLÁNÍ
- Cíl 5** ROVNOST MUŽŮ A ŽEN
- Cíl 6** PITNÁ VODA, KANALIZACE A HYGIENA
- Cíl 7** DOSTUPNÉ A ČISTÉ ENERGIE
- Cíl 8** DŮSTOJNÁ PRÁCE A EKONOMICKÝ RŮST
- Cíl 9** PRŮMYSL, INOVACE A INFRASTRUKTURA
- Cíl 10** MÉNĚ NEROVNOSTÍ
- Cíl 11** UDRŽITELNÁ MĚSTA A OBCE
- Cíl 12** ODPOVĚDNÁ VÝROBA A SPOTŘEBA
- Cíl 13** KLIMATICKÁ OPATŘENÍ
- Cíl 14** ŽIVOT VE VODĚ
- Cíl 15** ŽIVOT NA SOUŠI
- Cíl 16** MÍR, SPRAVEDLNOST A SILNÉ INSTITUCE
- Cíl 17** PARTNERSTVÍ KE SPLNĚNÍ CÍLŮ



PRODISKUTUJTE VE SKUPINÁCH:

Které cíle jsou nejdůležitější pro děti? Sestavte jejich pořadí podle důležitosti.

1	_____
2	_____
3	_____
4	_____
5	_____

Chybí podle vás v cílech něco důležitého?

Rozcestník zdrojů informací k udržitelnému rozvoji a Agendě 2030

Česky

Informační centrum OSN
v Praze
www.osn.cz

Centrum pro otázky životního
prostředí UK
www.czp.cuni.cz

Tereza
www.tereza.cz

Ministerstvo životního prostředí
České republiky
www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj

Varianty
www.varianty.cz

Glopolis
www.glopolis.org

Úřad vlády České republiky
www.udrzitelny-rozvoj.cz

Národní síť zdravých měst
www.nszm.cz

Společnost pro trvale udržitelný
rozvoj
www.stuz.cz

Rada vlády pro udržitelný rozvoj
<http://rvur.vlada.cz/rada-vlady-pro-udrzitelny-rozvoj>

Envigogika
www.envigogika.cuni.cz

České fórum pro rozvojovou
spolupráci
www.fors.cz

Česká rozvojová agentura
www.czda.cz

EnviWiki – udržitelný rozvoj
www.enviwiki.cz

Česká podnikatelská rada pro
udržitelný rozvoj
www.cbcsd.cz

Národní síť Global Compact
Česká republika
www.globalcompact.cz

Středisko ekologické výchovy
SEVER
www.ekologickavychova.cz

Anglicky

United Nations
www.un.org/sustainabledevelopment
<https://sustainabledevelopment.un.org>
<https://www.unglobalcompact.org>

Global Goals
www.globalgoals.org



Na vzniku této publikace spolupracovali



UNITED NATIONS
Informační centrum OSN v Praze



Centrum pro otázky
životního prostředí
Univerzita Karlova v Praze

Ministerstvo životního prostředí



Network Czech Republic

